

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik. Iziđe Danica dan poprej.

Tečaj XXII.

V Ljubljani 22. vinotoka 1869.

List 43.

Jutranja molitev.

1.

Misel in beseda perva moja
Zjutraj vselej Ti si meni, Bog!
Tebe hvali vsaka stvar naj Tvoja,
Ki Te ne obseže zemlje krog!

2.

Dal si dušo in telo mi zdravo,
Dal, da z mladim zorom še živim;
Pot hoditi hočem vselej pravo,
V večo čast naj bo Ti, kar storim!

3.

Ali slabe so moči človeške,
Prazen je brez Tebe trud in znoj;
Naj so opravila lahke težke,
Vsegamogočni, mi na strani stoj!

4.

Tebi, Večni! se priporočujem,
Spremljaj po stopinjah me povsod;
Le od Tebe luči pričakujem,
Ki nebés in zemlje si Gospod!

5.

Kedar pa dan zadnji pride za-me
Ino zemlji bodem dal slovó,
Milostno takrat ozri se na-me
Ino vzemi k Sebi me v nebó!

Fr. Cimperman.

Čertice iz žitljenja sv. Očeta Pija IX.

(Spisuje A. Zakotkarjev.)

(Dalje.)

Pa ne le v rimskem mestu samo je bilo tako veselje in navdušenje, temuč tudi v okolici, po vsi papeževi deželi, po celem svetu. Kadar koli so papež zapustili mesto, precej so se ljudje vsuli krog njihovega voza, ali če so se peš sprehajali, jih je svoj pot obdajala brezštevila množica, da bi sprejemala od njih sv. blagoslov. Kamor so šli, povsod so bili z nepopisljivo slovesnostjo sprejemani, in kadar so se vračali nazaj v Rim, jim je vselej na tisuče Rimljanov naproti hitelo. Pa to veseljno navdušenje ni pojemale, še rastlo je v doma, ker ga je pri vsaki priložnosti vzbujala in povzdigovala Pijeva ljubeznjivost, dobrodelnost, nepremagljiva ljubezen do bližnjega, sktero si znajo sv. Oče po zgledu našega Zveličarja vsih serca pridobiti, nar bolj pa še revnih in priprostih. Naj silniše veselje pa je bilo takrat, ko so mesec dni po svoji volitvi Pij IX oprostili vse politične jetnike. Nikdar še ni noben vladar pri svojih podložnih takega ploskanja in navdušenja zbudil, kakor ga je to veseljno pomiloščenje. Nekdo,

ki je bil sam pričujoč, vspéh te določbe Pijeve tako-le popisuje:

„Bilo je 17. rožnika 1846, ravno mesec potem ko so se Pij IX slovesno preselili v Kvirinal. Na ogleh po vsih ulicah je bil viditi nabit velik, ves natiskan list popirja. Bilo je že precej pozno, in ne več dovolj svitlo, da bi se bilo lahko bralo kaj da pové ta razglas. Rimsko ljudstvo se je sploh malo pečalo za take razglase, dokler se ne približa nekdo, in, če tudi v temi, počasi zbere naslov tega višega razglasa. Ves vesel precej zavpije: pomiloščenje. Ta klic se je razširjal od vrat do vrat, od ulic do ulic, po vsem Rimu. Tisuče ljudi je hitelo iz hiš, kavaren, kerčem na kraje, kjer so se navadno javna naznanila nabijala. Z lučjo so ob zidovih svetili na obeh straneh razglasa, terkali se, kdo bi pred bral, med branjem še jokali, prebravši se objemali, veselja in sreče bili omamljeni. Zapomnili so si mile, proste besede: „Une dni, ko se je tako živo kazalo občno veselje, ki ga je budilo naše poviksanje na sv. prestol, si nismo mogli zadušiti neke žalosti v sercu, ako smo pomislili, da veliko družin se ne more vdeleževati tega veselja, ker žalujejo zarad pregreškov, ki jih je storil kak ud iz njihove družbe zoper sveto pravico in zoper svojega postavnega vladarja. Od tega časa smo jeli misliti na pomiloščenje, ki ga danes podelimo.“ — Veselja in vriskanja ni bilo po Rimu ne konca ne kraja! Mesto se jame polagoma razsvetljevati. Od več strani se zasliši glas: „na Monte Cavallo! na Monte Cavallo!“ in vse križem leti proti papeževemu dvoru v Kvirinal zahvalit se sv. Očetu.

Že je bila ura devet. Pij IX čutijo v temni tišini sem čez velike verte daljno klicanje, gotovo znamenje, da njihov glas miru je prišel do ljudstva. Vidili so, kako se je jelo polagoma vse mesto bliščati v nenavadni svitlobi in krasoti. Kmaló se jim je zdelo, da se bliža vpitje, nekako šepetanje, kakor bi daleč germelo, ali pa vznemirjeno morje šumelo. Zdaj zaslišijo posamezne klice: Pijevo ime je, ki se iz tisuč gerl glasi; povejo jim, da je prišlo njih ljudstvo, ki jih želi viditi! To je bilo naj lepše spričevalo ljubezni Rimljanov, pravo znamenje očitne hvaležnosti. Nar lepša svečanost, nar slovesniše praznovanje kraljevskega blišča ni nič proti temu. Pij IX pridejo na veliki pomol. Sprejmó jih z viharnim veseljem. Le malo kdaj je nekoliko potihnilo in slišali so se tedaj posamezni klici: „Hvala, sv. Oče, hvala! — Ti si storil veliko in lepo delo! — Tvoje ljudstvo se Ti zahvaluje! — in na tisuče enacih klicev kakor je že v navadi pri Rimcih.

Ko so papež blagoslovili množico, so se zopet nazaj vernili. Pa ob desetih so se morali zopet prikazati. Ako je bilo prvič kakih deset tisuč ljudi zbranih, jih je prišlo zdaj gotovo dvajset tisuč. Pa tudi ta ni bil

poslednji blagoslov tisti večer, kajti ob enajstih jih je pozval celi Rim že tretjič. Iz gledišča so orkestre priveli, prodajalnice so napadali, da so bakelj dobili, na zidove so plezali, da so tam zažgali bengalski ogenj in vse je bilo v luči, kakor o poldnevem solnčnem blišču. Drugi dan so vse razglase pomiloščenja z vencami okinčali in s cveticami ovili. Tretji dan potem pa, t. j. 19. rožn., so šli papež na praznik sv. Vincencija Pavlana v misijonsko cerkev. Tu so jim pripravili veliko svečanost; kakor bi trenil, so bile vse hiše s tapetami in praporji papeževe barve okinčane, pota s cveticami posute, napisu in pozdravi po zidovih obešeni. Po dokončani službi Božji stopijo Pij na svoj voz in se odpeljejo spet proti Kvirinalu. Pa voz se je le počasi naprej pomikal, kajti ljudi je bilo brez števila po cestah. Poslednjič pridejo na terg Kolonna; tu pa ni bilo nikakor moč naprej. Mnogo mladih mož klečečih na kolenih je zaperlo pot in prosilo sv. Očeta, naj jim dovolijo konje izpreči, da bodo sami papežev voz peljali. Pa Pij IX, dobrotljivi, so se hoteli odtegniti tej časti, ki je bila tako nasproti njihovi pohlevnosti. — „Ne, ne, so djali, Vi ste moji otroci!“ — Toda že je bilo prepozno!... Množica krepkih rok je že izpregla konje, ki so hiteli proti Monte Kavallo. Navdušenje je doseglo naj višjo stopinjo. Ta vitez, ta papež, ki so solze točč blagoslavljali in se med cveticami, ki so na nje kakor dež se sule, počasi dalje peljali, tolika množica ljudi, ki so klečali in roke vzdigovali, vihrajoče rute, razviti prapori, hiše do strehe z ljudmi obstavljene, vsa ta sreča, vsa ta ljubezen, vse to veselje je imelo toliko moč, da se ji še nar hladnejši serca niso mogle ustavljati.

Toda, žalibog, le malo časa je terpelo to občno navdušenje, za dnevi do neba kipečega veselja prišli so hudi časi, ko se je vsa ta hvala in slava spremenila v nar gerše zasramovanje in psovanje, po teh srečnih cvečičih dnevih prišle so za slavnega Pija IX britke, terpke ure, ko so bili primorani iti iz lastne dežele na ptuje, v pregnanstvo. —

Naš sv. oče so poznali in poznajo prav dobro — kakor malo kdo drugi — potrebe svojega časa, katerim so tudi hoteli zadostiti s tem, da so pridšji na sv. prestol rimskim Lahom po prostosti hrepenečim zares tudi dali veliko prostosti. In le-ti so bili večidel zato tudi v resnici hvaležni; prav odkritoserčno bi rekel, strastno so jih ljubili, in kakor smo že slišali, nad zvezde povzdigovali. Ali veliko je bilo tudi gadjih sere in kačjih jezikov med njimi, ki so se papežu le zato prilizovali in hlinili, da bi jih spodkopali. S temi se je združilo še veliko tujih podpihovavcev, šuntarjev in puntarjev, kateri niso nič manj nameravali, kakor vse italijanske vladarje spodriniti. Na tihem so poskušali vsakoršne dopuščene in nedopuščene sredstva ter vse žile napenjati, da bi po tej poti v starem vekovitem slavnem Rimu republiko napravili, kakor je že ni bilo osemnajst sto lét. Dokler so bile dobrotne naprave in prostosti, kakoršne so Pij IX visokodušno dodelili svojemu ljudstvu, tako rekoč, voda na njihov mlin, so jih še priliznjeno ubogali, hvalili in preslavljali brez mere in vage. Ko so pa Pij IX zaželeni prostosti primeren in potreben jez postavili, so ti kačji zločinci s svojimi peklenskimi nakanami kar očitno na dan stopili in prisegali, da hočejo Piju, ministrom in njihovemu vladanju konec storiti, ako jim ne dajo vse neomejene prostosti. — Dolgo so blagi Pij odjenjavali, ali vendar poslednjič sprevidili, da tako ne more dalje iti, da večih pravic ne morejo in ne smejo iz svojih vladarskih rok dati. Zatoraj se možato zoperstavijo vsemu nepravičnemu, presilnemu zahtevanju. Pa kakošen ogenj je to pravično ustavljanje zanetilo med nezadovoljneži! Zdaj mislijo kar udariti, toda premalo se jim jih še zdi. Kakor nalašč

zanje je bila tedaj nepričakovana novica, da je vstal v Milanu in Benedkah punt, in da je začela Avstrija vojsko zoper Avstrijo. Toda Pij IX so glavar cele katoliške cerkve; vsi katoličanje, Avstrijani ne manj kakor kdo drugi, so njihovi otroci. Že kot oznanovavec evangelija niso smeli odobriti prelivanja kervi in kot nar vikšemu škofu vsih vernikov jim ni pripustila vest, da bi bili napovedali vojsko katoliški državi. To je bila za nje naj večja težava. Niso mogli, pa niso mogli. Kar naravnost in odkrito so povedali, da hočejo mir, ne vojske, in da je naravnost in čisto zoper njihovo privoljenje, ako grejo vojaki na vojsko proti Avstriji.

To zabranjenje je bilo spet kakor ogenj v strehi, zarotniki so zabavljali in ljudi hujskali zoper papeža ter zarotili se, da ne odpustijo in ne prizanesajo ne ministrom, ne papežu.

In res, ko je bil namenjem prvi minister grof Rossi 15. nov. v zbornico, so ga prijatelji svarili, naj vsaj ta dan ne hodi z doma, ker nekteri zarotniki so očitno se bahali, da ga bodo. Še pri vratih ga sreča star duhoven in ga lepo prosi, naj vendar ostane, rekoč: „Ako zapustite hišo, ste gotovo ob življenje.“ Grof nekoliko pomisli, pa reče: „Papeževa reč je Božja reč. Hajdimo.“ — Že med potoma je slišal streljanje, ko pride pa do Kvirinala, ga precej obsuje zbrana derhal zarotnikov, ki ga žvižgaje zasramujejo in ga nikakor dalje ne pustijo. Minister se ne zmeni za posmehavanje in komaj prerije skoz gosto množico. Že je prestopil dve ali tri stopnice, kar ga nekdo s polenom na levo ramo udari. To je bilo znamenje. Grof se ponosno ozre, da bi napadniku vernil, pa ko bi trenil, mu porine morivec, ki je ravno tega trenutja čakal, bodalo skoz vrat. Velika zavratna žila je prerezana in minister se zgrudi mertev na tla — naj boljši prijatelj Pijev. Pa še mertevemu ne dajo miru, kakor besni vlačijo truplo po mestu, pred domačo hišo, kolnejo, razgrajajo ter zasramovaje prepevajo, da „blažena je roka, ki je Rossi-ja prebodla.“

Kaj pa Pij IX? V sredi tega razgrajanja in divjaškega počenjanja so tako mirni, kakor bi šlo zato, da prejemajo veselo čestitanje zvestih podložnikov. Mir duha, dušna jasnota jih kar trenutek ne zapusti. Stojé pri vratih svoje kapelice, kamor se zdaj pa zdaj zatečejo, da bi pri nogah Križanega našli sveta in pomoči, mirno se pogovarjajo s poslanci keršanskih držav, kateri so prihiteli, da bi, kakor so djali, varovali namestnika Jezusovega.

Drugi dan spet pride deputacija od razdražene derhali, ki na novo zahteva, naj sv. Oče vojsko napovejo Avstriji, naj skličejo nekakšen nov zbor in izvolijo druge, zarotnikom prijazne ministre. Celó častniki jih prosijo, naj odjenjajo toda Pij le za las ne morejo odstopiti. Zdaj ostanejo; sveti Oče sami z omenjenimi poslanci in z nekoliko prijatelji; šest in šestdeset zvestih Švicarjev pa straži vhod in zunanje vrata. Kazaje na zapuščeno palačo vzdihnejo sv. Oče: „Vidite, gospodje, ves svet me je zapustil. Ko bi vas krog mene ne bilo, bil bi sam s peščico unih-le hrabrih, ki me varujejo.“

O poldne se Pij poslovijo s poslanci in jih hočejo za nekoliko trenutkov zapustiti, čeravno le-ti branijo. To uro so imeli namreč navado moliti in za celo keršanstvo Boga prositi. Pa komaj so se odtegnili, kar zaslišijo strelni pok. Več oken v palači se je potrupilo in mlgsp. Palma je mertev obležal. Pridšji nazaj mirno in mlo nagovorijo pričujoče, rekoč: „Vidite, kako potreba je, da molim! Oh, jaz molim za nje!“ Spet se vernejo in skoraj pol ure klečé molijo ter večkrat s solzami v očeh primejo sv. britko martro in si jo živo na persi pritiskajo. Bog jih je potolažil in poterdil ka-

kor nekdanj Jezusovo človeško natoro na Oljski gori. Pij IX pridejo spet mirni nazaj, kajti umirilo jih je nepremakljivo zaupanje, ki ga imajo vedno do Boga.

Pa ena hudobija ima vselej spet družih za seboj; divjanje zverinskih upornikov je čedalje večje in že se slišijo posamezni strašni glasovi: „Ako papež ne odjenja, bo ob življenje, umorili ga bomo — če tudi v rokah večnega Očeta.“ Eden naj hujših zarotnikov, ktere ga so bili papež poprej oprostili, je izvoljen, da predloži zahteve zarotnikov. Pij odgovorijo možato, odgovorijo kot kralj, da si ne pustijo od podložnikov postav dajati. Tacega odgovora so ravno pričakovali, da bi se kakor stekli in obdivjani zagnali na papežev dvor. En top so nastavili ravno proti velikim vratom, na zidove so lestve prislonili in ene vrata celo zažgali. Ker so mislili, da papež pridejo na pomol, od kodar so že tolikrat blagoslovili nehvaležno ljudstvo, se je vstopil eden morivcev za kip, ki je tam stal, in je tako nameril samokres, da bi ravno papeža zadel, kakor hitro bi se prikazali. Toda angelj vareh ni dopustil, da bi bila zemlja priča takega strašnega umora lastnega očeta; ali ni bilo že dosti sramotno in peklenško-hudobno, da se je kaj tacega izmislilo, pripravljalo? Na svarjenje in navdihnjenje svojega angelja se Pij IX ne prikažejo. Ali viditi tako klanje med zvestimi stražarji in živinskimi uporniki, je Piju žalostni hotelo serce počiti in misliti jamejo, kako bi temu v okom prišli. Že so se odločili. „Gospodje“, pravijo mirno pa slovesno zbranim poslancem, „jaz sem jetnik tukaj!“ Zdaj, ko nimam nobene naslombe, nobene moči, ne morem pri vsem svojem djanji na družega misliti, kakor na to, da se kakor koli zabrani vsaka kaplica bratovske kervi, ki bi se imela zavoljo mene preliti. Samo zavoljo tega odjenjam. Ob enem pa tudi tirjam, veste gospodje, naj vé cela Evropa, da se še po imenu ne vdeležujem več vladanja, da nočem o njem nič vediti. Prepovedal sem vsakoršno napačno rabo mojega imena in navadnih oblik.“ Tako so se sv. Oče začasno odpo vedali do boljših časov, in skerbeli so, kako bi sebe in svoje prijatelje rešili, ker sila je bila zmiraj hujša in napadi zmiraj nevarniši. (Dalje nasl.)

Propaganda čč. oo. jezuitov v Gaziru na Libanu.

(Dalje.)

Govorilo se potem ni več o glavni misli vstav na jutrovem vstanoviti, ampak o djanskih nasledkih so se pogovori sukali. Vprašanje je bilo postavljeno, zakaj so ravno kraj Gazir za prostor semenišču izvolili? (Iz obravnave se vidi, kako previdno delajo oo. jezuiti, kadar kaj vstanovijo; ker ima tedaj dober nauk v sebi, torej naj jo tudi tukaj postavimo.)

Abdallah Safet je imel častno nalogo, da je volitev kraja Gazira zagovarjal. Imel je pa to izverstno misel, da je svoje besede v prijeten dvogovor vpletel, in so tako še trije drugi dečki, doma po versti iz Alepe, Bejrut-a in Zahleh-a, govorili in na ta način dolgi govor v prijetno predstavo spremenili.

Govoreči so se delali, da šetajo; sedeli so na gričih gore Falka, od koder je prekrasen razvid na Gazir. Kaj misliš o našem vstavu, vpraša Safet dečka iz Alepe? Jaz mislim, da bi bilo boljši, ako bi ta vstav v Alepi bil, kakor v Gaziru. Med tem velikim mestom in Vašim majhnim Gazirom ni nikakoršne primere. Pri Vas je vstav biser, pa je skrit pod debelim suknom vasčana, ali pri nas bi se svetil kot dragi kamen v kraljevi kroni.

Kdo je imel kedaj misel vstav v Alepi vstanoviti? Kdo? Francosko samo. Slišal sem pripovedovati, da je Francosko jezuitom sijajne ponudbe delalo, da jih spravi v Alepo.

In jezuiti so bili toliko nespametni, da niso temu klicu sledili? Verjemi mi, moj ljubi prijatelj, ako so jezuiti preslišali ta klic, imeli so tehtne vzroke za to. Jaz ti povem, da vstav v Alepi ne bi bil tudi enega ptujca privabil. Ali ne misliš na tisto hudo bolezen v Alepi? (So pa nekake koze.) To zlo, ki se navadno in naj rajši na obrazu naseli, šest mescev raste in šest mescev odjenjuje, ima v nasledkih hudo merzlico, in na obrazu za vselej neizbrisljive maroge popusti. Te koze ne prizanesó, kakor veš, nobenemu. Večina mater bi tedaj ne bila dovolila svojim otrokom tje iti iz pravičnega strahu, da bodo njihovi obrazi nepriljudni postali. Ako bi mi o Bejrut-u govoril, ložeje bi ti priterdil.

Vstav v Bejrutu! poprime naglo besedo učenec — doma iz Zahleh-a, kje imaš misli? Kaj, ali naj bi bili jezuiti nepremišljeno ravnali in svoje učence boleznim in smerti prepustili, jim tisto slano vodo piti dajali in tisti ognjeni zrak, ki dušo in telo toliko oslabi, sopsti pustili? Zahleh na primer bi bil dobro izbran kraj za vstav.

V resnici, Zahleh bil bi prijeten kraj po letu, odgovori učenec iz Komet-Chasuan-a, ali po zimi je ondi hud mrz, sneg je do kolena in čevlji skoraj v blatu ostanejo, vse to bi zaderževalo učence skoz štiri mesce v vstav hoditi.

Med tem pogovorom se oglasi neki drugi ter reče: Vi nočete ne v Alepi ne v Bejrut-u in ne v Zahleh-u vstavu prostora dati, dajte mu ga na mescu. Te besede so učinile splošni smeh.

Učenec iz Gazir-a pa zopet vse tako-le vpraša: Ako bi vi oblast imeli solnce v drug tečaj spraviti, kam bi ga djali?

V resnici, so mu odgovorili, ne našli bi drugega prostora bolj pripravnega, kakor ga ima.

Tedaj, nadaljuje govornik, ako bi jaz pravico imel voliti, bil bi Gazir za vstav izvolil. Ko so očetje Riccadona, Ryllo in Planchet vse kraje in vasi na Sirskem prehodili, da najdejo pripraven kraj za vstav, čakali so dolgo, preden so terdno sklenili, kajti povsod so našli marsikake neprilike. Že je šestnajst let, odkar je visokočastiti oče Planchet, tačas nadškof v Trajanopoljnu, imel priložnost semkaj priti in ni si mogel kaj, da je zaklical: „Našel sem kraj,“ in ako se smé malenkost z velikimi rečmi primerjati, lahko bi bil s Cezarjem zaklical: Prišel, vidil, zmagal! V resnici, ne bilo bi mogoče bolje voliti. Zdravo podnebje je prvi pogoj, ktere ga naši stariši stavijo. Gazir je v tem oziru srečen. Uro od morja oddaljen se razprostira po gričih libanskih, dosti visoko, da ga ne doseže vročina doline, pa dosti nizko, da je zavarovan pred mrazom, ki dve uri više gospoduje. Gazirov zrak je čist kakor gorski, njegova voda bistra in zdrava, akoravno je ni preveč, kajti na Sirskem so vode sploh redke. Blizo je Bejrut, v katerem je treba raznih reči nakupovati, da se zadostuje lišnim potrebam. V sili pa tudi lahko Bejrut popustimo, ker na naših terjih vse lahko kupimo, akoravno je nekoliko bolj drago.

Konečno je še te posebne dobrote omeniti, da je morje tako blizo, kajti listi se lahko tisti dan dobivajo, ko barka dojde.

Pa še bolj važno premišljevanje napotilo je vstanovnike, da so Gazir izvolili. Potrebno je bilo misliti na to, da se vstav pred napadom sovražnikovim obvaruje. Istina pa je, da je Gazir že večkrat svojo hrabrost pokazal. Še pred dvema stoletjema so Turki Gazir izločno v posestvu imeli; priča temu je, da se še dandanes del mesta, kjer je mošeja stala, Jema ali mošeja imenuje. Ako pa danes krog sebe pogledate, ne vidite ne enega kamna mohamedanskih stavb. Kamenje in mohamedanci so zginili. V tej deželi, v domovini velicega *

emira Bešir-a, so hrabri branitelji doma. Družina Kabejše je borila se z mohamedanci, poklicala je kristijane na pomoč, spremenila je satanovo roparsko jamo v miren ovčnjak, in še danes živimo mirno pod njenim varstvom.

Za temi besedami je celi zbor enoglasno zaklical: „Res, Gazir je gotovo naj pripravniji kraj, na katerem naj se vstav sozida.“

Ko je ta govor končan bil, so nam razložili štirje mladenči, kako je vstav vstanovljen bil, kako so ga slovesno pričeli, neko grozovitost, ki se je zgodila kmalo potem in ki je vstav v silno negodno stanje pripravila, in naпослед stanovitnost, s katero je vstav vse te preskušnje prestal.

Mladenči bili so ti-le: Katoliški grek Jožef Nasser, rojen Damaščan; Adolf Guidet, Rimljan; Lucien Badel, Francoz iz Algiera, in Aslenian, Armenec iz Cilicije.

Kratek zapopadek teh govorov je ta: Ko je vas Gazir za vstav bila izvoljena, nastala je druga velika skerb, kje dobiti hišo za to pripravno. Novo zidati stane veliko stroškov, v vasi že stoječo dobiti, je skoraj nemogoča reč, ker hiše so razun dvora princev Bani-Hamset-ov vse majhne. In na to palačo se še misliti ni zamoglo. Zadrega je bila velika; ali neprevidoma kakor po slučaju in po strašni moritvi je bil dvor na prodaj. Glavar družine Dablah je bil zatožen, da napravlja zaroto zoper turško vlado. General turške vojske pošlje Bani-Hamset-u povelje, naj nezvestega zarotnika vjame in v Bejrut odpelje. To se je zgodilo. Ali Rešid-Galeb, sorodnik vjetega, to zve in oboroži nekaj mož ter je z njimi vjetega oprostil. Komaj pa dospeljo veseli do dvora nazaj, mu pridejo Hamsetovi vojaki nasprot in boju se ni bilo umakniti. Padla sta dva brata Hamseta. Sovražniki teh to vidijo, se zbojé in so v palačo zbežali. Trije možje Hamsetove strani se pa zarotijo, da se hočejo maščevati nad morivcem svojih. Poderó tedaj vrata, s silo v palačo prideró, pa po nesreči je eden teh, mislé, da bo sovražnika zadel, ubil svojega sorodnika, in ker je od blizo streljal, je krogla prederla steno in prestrelila roko v sobi bivajoče nesrečne princesinje ravno tiste družine. Mertva sem, je zaklicala, in ko te besede njen sin sliši, se zakadi na Hamseta, svojega sorodnika in ga usmertí. Potem pa je ubežal. Od strani Dablah-ove niso nobene škode terpeli in so se v svojo domovino vernili, ko so štiri mertve na mestu pustili.

Po tej strahoviti dogodbi ni bilo mogoče dedičem Abdallah-ovim dalje v palači stanovati. Palača bila je tedaj prodana, in brat Bonnacionaa iz družbe Jezusove jo je prevzel. Sobe so bile spremljene v šole in spavnice, ječa v cerkev. Drevesnico so prenaradili v prostor za igre in šetanje, in vert so tako olepšali, da je zarad svoje lepote in rodovitnosti znan kot naj lepši v tisti okolici.

2. februarja l. 1846 so vstav pričeli. Bil je ravno praznik darovanja Jezusa v tempeljnu, gotovo spomina vreden dan za levite, ki so odločeni v hiši Gospodovi streči.

Pervi dan je imel vstav enega samega učenca, drugi dan je ta že dobil tovarša, in pozneje sta prišla še dva melhitiška greka. Eden izmed nju, rojen v Aleksandrii, je pokazal zgodaj, kaj v poznejših časih še biti zamore. V tistih časih zvali so ga priprostega Jurja, dandanes pa je prevzvišeni nadškof pri sv. Janezu v Aki (Saint Jean d'Acre), in je namenjen, kakor se čuje, akoravno še mlad, postati naslednik milostljivega patrijarha Klemenca pri svojem narodu.

(Konec nastl.)

Credo zavelje kristjanu v sedanjih časih.

(Msgr. Dr. Gaume.)

VI. Tretja težavnost.

(Dalje.)

6. Kerščanska vera je bila tadanjemu paganskemu sveta tudi zoperna, ker je tirjala oestro življenje. Velelo je kerščanstvo križanje svojega mesa, objokovanje svojih zmot, zatajevanje, post, vedni boj zoper samega sebe in še veliko družega, kar se je svetu zdelo pretežavno in abotno.

Znano je, da so sv. kerst delili v prvih stoletjih tako, da so človeka celega potopili v vodo in ga zopet vzdignili iz nje. Če se je tedaj ponosnemu paganu reklo n. pr.: „Če hočeš med nas sprejet biti, moraš se dati v vodo potopiti, da boš sv. kerst prejel.“ — „Kaj? jaz vojvoda, jaz cesar, jaz Konstantin bi se komu, ki je moj podložni, v vodo dal topiti?“ Tako bi bil odgovoril nejeverski ponos.

Tudi je nakladalo kerščanstvo postave, kakoršnih paganski svet ni poznal in so se mu neumne zdele, kakor to: da mora razžaljenja odpuščati, sovražnike ljubiti, da so pred Bogom vsi ljudje enaki itd., vse te zapovedi bile so popolnoma zoper misli in pravila tistega časa. Kerščanstvo jim je moralo biti tedaj zoperno na vsako stran, in ker se mu je vendar ves paganski ponosni svet uklonil, spričuje to, da je bilo to Božje delo.

7. Tudi zastran obhajanja Božje službe se kerščanstvo nikakor ni zamogla prikupiti. Sedaj, se vé, imamo krasne cerkve, veličastne slovesnosti in sploh spodbudljive šege, ki ganejo človeško serce in je vnianjost Božje službe tudi občutkom prijetna; — ali vsega tega prvi kristjanje niso še imeli. Paganje so dalje imeli mikavne slovesnosti, ples, igre v glediščih, igre z divjimi živalimi — pri kristjanih ni bilo družega viditi; kakor revščino, in pri njih shodih ne družega kakor milo-žalostne podobe, resnobno branje in premišljevanje, molitve... kar gotovo ni streglo počutkom. — In kaj je pa obetalo kerščanstvo svojim vernikom za ta svet? Družega jim ni bilo takrat pričakovati kot zaničevanje od strani tadanjih modrih, preganjanje, terpinčenje. Se vé, da je tudi plačilo unkraj groba bilo obljubljeno, ali tacega plačila pagan ni zapopadel.

8. Paganstvo vstanoviti, to ni bilo nič posebnega; in da se je povsod razširilo, je prav naravno, ker paganstvo je v vsem vstrezalo sprideni natori človeški in streglo počutkom; ali kerščanstvo vpeljati, to pa je bilo toliko kakor natori in poželjivosti človekovi boj napovedati. Pagan biti je bilo toliko kot svojemu naj ljubšemu nagnjenju streči, ali kristjan biti toliko kot: zatajevati se, samega sebe križati. Če tedaj paganstvo razširiti ni bilo nič težavnega, je pa gotovo presešlo vse človeške moči kerščansko vero v svet vpeljati.

9. Ravno tako ni prav nič čudnega, če je Mahomed svojo krivovero tako kmalo razširil po svetu; še prav naravno je to. Mohamed se je postavil na čelo divjaških in za njegovo reč vnetih vojskinih trum, je šel tako od dežele do dežele po Jutrovem, in je nevednim ljudstvom, na voljo dal tole dvoje: Ali sprejmi mojo vero, ki ti obeta vsakoršnega veselja in vživanja, — ali pa pogineš pod mojim orožjem!

Ali je tedaj moglo drugač biti, kakor da je vse sprejemalo vero, ki je dajala privoljenje, da je njen priverženec smel ropati, moriti in v sužnost goniti vse, ki niso bili njegove vere? Zraven tega je pa še ta turška krivovera po smerti obetala raj z vsemi mogočimi

vselicami. Tako vero tedaj razširiti, kakor je mohamedova bila, ki je kakor nalašč strastim služila — za to delo ni bilo treba Boga — to bi bil vsak lahko storil, in bi mu ne bilo treba biti čudodelec ali svetnik.

10. In tako je z drugimi verami ali prav za prav krivoverami, ki so se pozneje začele in se bolj ali manj po svetu razširile. To je bilo lahko; vse te namreč tudi niso zatirale poželjivosti človeške kakor vera Kristusova, ampak gotovo so služile ali poželjivosti oči, ali poželjivosti mesa, ali pa napuhu serca.

Ali kerščanstvo, to je pa vsim tem krivoveram bolj nasproti, kakor je svitloba nasproti temi. Le kerščanstvo samo ne terpi kar nobene človeške slabosti, ono zatira vse strasti, vse napčne poželenja spridene nature; kerščanstvo ukazuje zatajevanje in zopet zatajevanje — in v tem je težavnost vpeljati ga med sprideni poganski svet.

(Dalje nasl.)

Kaj je to: svobodni zidar (frajmav- rar), in svobodno zidarstvo (fraj- mavrarstvo)?

(Dalje.)

Svobodnega zidarstva moč.

Svobodni zidarji se ošabno ponašajo, da njihovi spisi že več kot eno stoletje stresajo verstvo; terdijo, da so oni porodili bili revolucionarno ali rogovilsko modroslovje unega stoletja, ter da Voltaire, Helvetius, Rousseau, Diderot, d' Alembert, Mirabeau, Lafayette, Danton, Robespierre, Marat id. so bili njihovo orodje; hvalijo se, da so oni smertni udarec dali kristijanskemu samoderstvu, poosebljenem v nesrečnem Ludoviku XVI in kraljici Marii Antoinetti, ter da so oni vneli kervavi punt l. 1789. Berž ko je zadonelo iz snidnic naše geslo: „svoboda, enakost in bratinstvo,“ piše brat Brémond, „pa je punt bil gotov.“ Grof Haugwitz, ki je že zelo mlad vversten bil v naj više verste svobodnega zidarstva, pa piše: „Popolnoma sem preverjen, da ono, kar se je bilo pričelo nabirati l. 1788 in ki je koj na to bruhnilo na dan, t. j. francoska revolucija, kralja umor in drugo, ni bilo sklenjeno še le tedaj, nego je bilo nasnovano in tako rekoč pomenjeno že veliko poprej.“ In nemški svobodni zidarji, videči kako se razdeva vera in neti upor, razlivaje se s francoskega čez Evropo, zaklicali so vsi veseli l. 1794: „Naš red je národe evropske prerodil za mnogo let!“

„Večina brezbožnih upornikov l. 1830 so bili svobodni zidarji, isto tako l. 1848, samo da so poslednji bolj zvito in preudarjeno zakrivali protikristijansko stran kakor drugi drugekrati. Naj novejši dogodki na Španjskem spadajo zgolj v področje framasonov, ki povsod vodijo sebó vzlasti tri črne torke: brezvernost, siromaštvo in kri.

Svobodni zidarji dandanes kar naravnost terdijo, da so oni na tihem spodkopavali katolištvo na Italijanskem, Nemškem, Avstrijskem, Španjskem, Portugalskem, v Belgii in v Mehiki. Večidel se masté s tolstimi in naj vplivnejšimi službami, vrivajo se v armade in v vse deržavine službe, oni hočejo dajati takt ali mero vladam, in njihovo geslo je to-le: „Stran s cerkvijo! Stran z avtoriteto ali veljavo! Nobenih duhovnov več!“ Oni tajé Kristusa in Boga sploh! — Taka-le je ona hvaljena svoboda, ktere imajo polne usta naši svobodnjaki, in kdor ni slép, lahko sprevidi, kamo hoče mavtarstvo spraviti človeštvo.

Svobodni zidarji terdijo, da oni kažejo pot k napredku in blagostanju. „Monde maçonnique“ piše: „Neuklanjive znamenja kažejo, da se bližamo odločilnemu razvitku svobodnozidarske moči in vpliva, ki se bode skoraj razlilo po svetu. Svobodno zidarstvo dan na dan

bolj zapopada važnost svoje misije, ono vé, kaj pomeni njegovo geslo, in bode kmalu razgernilo poslednje zagrinjalo praznega misticizma ali skrivnosti, ter proglašilo popolno prostost vestino, razglasilo jo bode kot načelo in podlago...“

Ali ne poterjujejo ravno tega tudi neštevilni brezbožni časniki, ki o vsaki priliki butajo zoper Božje razodenje? Za časnost in za večnost pripravlja mavtarstvo naj večí nesrečo človeštvu, ako se mu ne bodo meje stavile. Vžigavce same pa bode naposled naj huje peklo! Gotovo.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Iz katoliške družbe. Pri obilo obiskanem shodu ženskih udov kat. družbe 17. t. m., ki je imel govoriti o napravi družnega bandera, je bil odbor izbran, kateri se ima posvetovati, po katerih potih naj se spravi denar za bandero in kakošno naj bode. Svoje predloge ima odbor potem izročiti družnemu predsedniku in opravnemu odseku, in ko se z njim dogovori, bodo samosvojno dalale in gledale, da to reč doženejo.

Izvoljene so bile v ta odbor gospé in gospodičine: Jožefina Globočnikova, Johana Nep. Jerajeva, Kornelija Šolmajerova, Franciška Šupevčeva, Jérica Smrekarjeva, Marija Tavčarjeva, grofinja Berta Wurmbandova, hči, in nji za namestnico grofnja Vilima Wurmbandova.

Naznanuje p. n. družbinim udom

gr. Vil. Wurmband,
predsednik.

V Ljubljani 18. vinotoka 1869.

Z Verhnike, 18. vinotoka 1869. — Pretečeno nedeljo — v god obletnice posvečevanja vsih cerkev — smo obhajali pri nas vesel dan, namreč zahvalo za doveršeni zvonik pri tukajšni farni cerkvi sv. Pavla apost. — Lepa in prostorna farna cerkev je bila po mnogem trudu visokovrednega gospoda častnega korarja Andr. Pečarja sozidana leta 1852; ker je pa to zidanje farmanom veliko stroškov prizadejalo, je mógel stari turn še v svoji poprejšni žalostni obliki ostati, ter čakati boljših časov za svoje doveršenje. Preteklo je 17 lét, v kterih smo cerkev mnogo olepšali, pa turn je ostal v svoji navadni podobi. In preteklo bi bilo gotovo še nekoliko lét, da bi se bili zamogli v sedanjih revnih časih zidanja turna poprijeti, ako bi se ne bil oglasil mili dobrotnik in nam v ta namen svoje podpore obljubil.

Hvala Bogu! oglasil se je. Ta dobrotnik so nam naš prevzvišeni in milost. knezoškof Jernej Vidmar, kateri so, kakor letošnje leto ribniškim farmanom za véliki altar, tako tudi nam lansko leto ob času deljenja sv. birme za turn 1000 gl. obljubili, ako ga skončamo. In glejte, ta dar so nam že pred doveršenjem stolpa milostljivo podelili. — Navdušeni po tej obljubi smo se letos dela z veseljem poprijeli, ter ga z Božjo pomočjo brez vse nesreče tudi dogotovili. — Povekšala sta še našo svetičnost dva visokovredna in prečastita gospoda korarja iz Ljubljane, namreč pri olepšanju stolne cerkve mnogozasluženi mestni fajmošter v. č. gosp. J. Zupan, in v. č. g. M. Meršol. Pervi so v lepem govoru razložili, kako stavba novih cerkev kaže in je kazala krepko življenje sv. katoliške cerkve v vsih stoletjih vkljub ljutemu preganjanju, in nam poterjuje, da po obljubi Žveličarjevi bo stala sv. cerkev do konca sveta; da naj toraj vsi verni katoličani ostanejo zvesti svoji dobri in skerbni materi tudi v sedanjih žalostnih časih, in kakor so Bogu in sv. ap. Pavlu na čast lepo cerkev sozidali, naj si tudi skerbno prizadevajo po nauku sv. katoliške cerkve same sebe v živ tempelj Božji posvetiti, ter se bo tako tudi sad sv. misijona, kterege so se pretečeno spomlad tako goreče vdeležili, stanovitno ohranil. Ko so poslednjič še g. govornik opomnili, komu se imamo za

Bogom za današnje veselo praznovanje še posebno zahvaliti, namreč mil. knezoškofu Jerneju, so bili vsi poslušavci serčno ginjeni, in svesti smo si, da ta dan se je obilno molitve opravilo k Vsegamogočnemu za dušni in telesni blagor premilega dobrotnika. — Drugi v. č. gosp. so peli veliko mašo in zahvaljeno pesem ter s tim lepo pripomogli k povzdigi svečanosti. Serčno hvaležni smo v. č. gospodoma za to dobroto in prijaznost. Končno še v imenu cele Verhniške fare s hvaležnim srcem rečemo: Bog ohrani še mnogo lét mil. dobrotnika našega vikšega pastirja in knezoškofa Jerneja, in Jim poverni Njihovo dobroto stotero s svojim časnim in večnim blagoslovom!

J. B.

Iz Teržica. Mislili smo, da je nekdanje tukajšnje društvo „Liedertafel“ že zdavno zamerlo, ker že dokaj časa ni kar duha življenja od sebe dalo in se ni dalo več slišati ne v cerkvi in ne na drugem očitnem kraju. Še bolj in ložje smo pa menili, da je zaspalo, ker ni imelo nikakoršnega pevovodja in ker smo tudi v „Laib. Ztg.“ brali, da je teržiška „Liedertafel“ prenehala. Pa zmotili smo se. Ko je pred kakimi štirimi tedni eden bivših tovaršev umrl, se drugim zljubi, da bi tega tovarša tako pokopali, kakor so pred štirimi leti svojega vodja spremljali k hladnemu počitku. Iz te pokojne družbe prideta dva gospoda k gospodu župniku, ter v imenu vsih želita, bolje reči, tirjata od njih, da bi dovolili ranjkega z vso častjo pokopati, z banderom, s popevanjem itd. Gosp. župnik premišljajo, kaj bi bilo prav ter jima rekó, ko le ne odjenjata, da z banderom ne pripusté, ker ga drugekrat ne rabijo, se vé, da ne o veliki noči, ne o sv. Reš. Telesu, in ker je za bandera sploh dandanašnji prekritični čas, za pesem pa jima rekó, da naj le besede (tekst) pokažejo, potem se jim bo že po previdnosti dovolilo. Ker pa le hočeta zaterdni odgovor imeti, jima še pristavijo, da naj se še zvečer potrudita priti, bosta pa potem že zaterdni odgovor dobila, ko se bom še s starši in s srenjskimi gospodi o ti reči posvetoval.

Pa ni ju bilo zvečer, temuč skuhali so tisti zabavljivi spis v „Tagblattu“, kateri je našega preč. g. župnika in sicer duhovšino pred svetom omazal, in kterege je že naša srenja z dopisom popravila, ter izrekla, da o tej reči nič ne vé in noče vediti, pa da je z g. župnikom popolnoma zadovoljna; pa se ji je kratko odreklo, ko seje hotla s spisom potegniti za čast svojega občespoštovanega g. očeta, kakor se bere v 225. št. v „Tagblattu.“ Ravno ta odgovor nas je še bolj nagnil, da damo čast, komur gre čast. Resnica je, da naš verli g. župnik so sploh čislani, akoravno je znano, da naš Teržič za dosti kritični kraj veljá. To spoštovanje pa so si naš gospod očce pridobili v tem kratkem času še celo pri takih, ki niso posebni zgledi gorečnosti, zlasti s tim, da so moškega značaja, resni, previdni, odkriti, za vse jednaki, z nikomur pa nimajo nič posebnega, za Božjo čast in za zveličanje svojih ovčic pa so vneti z vsih svojih dušnih in telesnih moči prav po zgledu „dobrega pastirja“ svojega godovnika sv. škofa Riharda. —

Kar pa o duhovšini sploh in o „Tendenzen“ tisti dopis govori, je tudi milovanja vredna laž, ker je ali iz napuha ali nalašč tako rečeno iz nekega studa do „černih“; o ti reči pa naj pišejo oni, ki slobodno politikujejo; toliko pa rečemo, da bodo taki ravno teh prej ali poznej naj bolj potrebovali, pa Bog dal, da bi ne bilo prepozno! —

To smo le zato napisali, da čast. braveci sami razsodijo, kako težko nam je bilo z g. župnikom vred zavolj žaljenja dobrega imena preskerbnega dušnega pastirja in to še toliko bolj, ker še celo srenja nima pri naj boljši volji moči, da bi se po imenovanem listu madež zbrisal bil.

Sveto leto se pri nas obhaja prav spodbudno. Vsako nedeljo in vsak praznik ste dve procesii iz farne cerkve k sv. Jožefu na zeleni hribček, od koder se vidijo pobožni molivci po vsem tergu, ko med potijo na glas molijo „rožni venec“, v cerkvi pri sv. Jožefu pa molitve za vse potrebe po bukvah za sv. leto itd. Moli se za sv. Očeta papeža Pija IX, za svitlega cesarja, za duhovsko in deželsko gosposko, za starše in učenike, za vse verne, krivoverce in grešnike, za žive in mertve. Drugo procesijo vodi dobro znani in spoštovani mojster g. Andrejček. Ta pa opravi po keršanskem nauku najprej navadni sv. križev pot (včasih tudi sv. križev pot za sv. leto) v farni cerkvi, potem gre pa s procesijo k sv. Jožefu. (Pri nas je tudi bratovšina k vednemu čišenju sv. Jožefa.) Med potjo moli „sv. rožni venec“, v cerkvi pa različne molitve, potem pa poje litanije Materie Božje in za tem sledi kaka pesem, zdaj ta zdaj una Riharjevih. Nazaj gredé se zopet na glas moli „rožni venec“, potem ko so v cerkvi dar položili na oltar sv. Jožefa, ter se vernejo proti materi fari, želeči, da bi mogli zadostovati za grehe, nespodobnosti, zasmehovanja in zabavljanja tistih, ki jim je ravno tako dobra vsaka vera, kakor tudi vsaka časniška laž verjetna. *)

Te in take prav očitno zadevajo besede Zveličarjeve: „Kdor vas posluša, mene posluša; kdor vas zaničuje, mene zaničuje; kdor pa mene zaničuje, zaničuje Njega, ki me je poslal.“

Res.....

Od Gorenske strani. (Konec.) Pri ti priložnosti naj podam nekatere vesele bratovske naznanila:

S Koroškega, posebno iz fare Gutenstein, se piše, da ondi bratovšina sv. Uršule za keršansko podučevanje in za srečno zadnjo uro lepo cvete in dober sad obeta. Prav je tako, bratje Korotanci, splošno se je poprimito, ter se v sveti veri poterjajte, ktera ima dandanes toliko hudih sovražnikov, ki ji želé škodovati in jo v slabo ime spraviti. Kerške škofije vikši pastir so to braterno večkrat ustmeno in pismeno priporočali. Pastirji in ovčice poslušajte njihov glas in vpeljite v vse fare braterno sv. Uršule za srečno zadnjo uro. — V Kamniku in v Černem verhu na Kranjskem so v roko vzeli častiti gg. duhovni vodstvo uršulinske bratovšine, ktero je pobožno ljudstvo že dalj časa med seboj imelo. Keršanske društva in od katoliške Cerkve poterjene pobožne bratovšine so duhovnom v njih poklicu zdatna podpora, da verniki ložej svoj namen dosežejo. Brez truda gg. duhovnov pa tudi bratovšine, ktere veliko hudega odvernejo in obilno dobrega med ljudstvo vpelejo, le prehitro jamejo pešati, sčasoma se opušajo, in poslednjič popolnoma pozabijo, kakor žalostna skušnja pretečenega stoletja spričuje. Obilno lepih bratovšin in društev je namreč takrat v veliko škodo keršanske pobožnosti iz sveta zginilo. Zakaj? Višja in nižja duhovšina se je preveč željam vlad uklanjala, ter nehala bratovšine in pobožne društva podpirati, priporočati in za nje skrbeti. — In kakšni so bili nasledki? Mlačnost, vnamarnost, brezbožnost, nevera, spačenost. Čujmo, bodimo sijonski varhi! Ne prezirajmo hudih znamenj sedanjega časa; sej enakim znamenjem sledijo enaki nasledki. Zdaj je splošni glas: „Z združenimi močmi!“ Naši in Božji sovražniki, nasprotniki sv. vere in Jezusove cerkve se tega zvesto deržijo in se zedinjajo; stavimo se tedaj združenim sovražnikom z združenimi močmi nasproti, ter podpirajmo pobožne bratere in katoliške društva. K sklepu prelepi, zbudiven zgled udom uršulinske bratovšine v posnemo serčnosti. Enajstere valencienske uršularice na Francoskem, sloveče zavoljo keršanskega poduka in pobožne odreje ženskega spola, so za sveto

*) Vsakdanja hrana nasprotnih časnikov jim mora pred ali poznej podkopati vso vero iz nedolžnih otroških lét. Pis.

vero in nedolžnost, kakor nekaj sv. Uršula, in njene tovaršice, leta 1794 o grozovitnem francoskem puntu junaško svoje življenje dale, ter so pod sekalom (guilottino) nedolžno kri prelile. Kaj so pa bile te pobožne uršulinske device zadolžile, da so bile tako neusmiljeno umorjene? Puntarji so njihovo stanovanje v mestu Valenciennes-u zaperli in jih pregnali. Bežale so v mesto Mons, da se ondi sklenejo s svojimi duhovnimi sestrami. Potem se povernejo v Valenciennes, ker je bila to mesto posedla avstrijska vojska, da bi živele v klosterski zvezi ter žensko mladost podučevale in pobožno odredjale. Ali brezbožniki niso mogli tega sterpeti, hotli so vse pokončati, vendar so jih nekaj dobri ljudje oteli. Sledeče pa so popolnoma vdane padle pod sekuro, in sicer te-le petere 17. oktobra: Natalija Banat, Lavrencija Prin, Uršula Bourlad, Marija Dukret, Avgušтина Desjardins. Tem so nasledovale druge šestere 23. okt.: Klotilda Poillot, sprednica, Školastika Leroux, Jožefina Le-reux, Frančiška Delecroix, Ana Marija Baux, Marija Tor-dula Bore. Na večer pred smertjo so pobožne device imele veliko srečo naj svetejši zakrament prejeti iz rok serčnega mašnika, ki je bil tudi v tistih ječah zapert in za sv. vero umorjen. Kader so se za presveto popotnico skupaj zbrale, so si s serčno radostjo vošile srečo, da zamorejo lju-beznjivega Jezusa še enkrat na zemlji prejeti, kterega bodo kmalo v nebesih od obličja do obličja gledale. — Vsi, kteri so bili pričujoči so ginjeni solze točili pri tem pogledu. Na morišče z zadej zvezanimi rokami peljane so same ljudi tolažile, kteri so jih milovali, in serčno pele zahvalno pesem.

Do zadnjega zdihljeja so kazale čudovito močnodušnost kakor prave keršanske junakinje in serčne mučnice Jezusove.

Iz Maribora 4. No zdaj za gotovo vemo, da gre po novi vojaški postavi tudi duhovnik pod mero. Zgodilo se je, kar je od tukaj poročano: mlad č. g. duhoven, tedaj v 4. letu bogoslovja, je moral iti na odbero; k sreči da je bil za preslabega telesa spoznan. Stvar se je prej po oblastnijah motala; in celó od ministerstva se je gledé na §. 25 v. p. odgovorilo, da mora tudi duhoven, če je v teh letih, priti na odbero. — Zabranjeno nikomur biti ne more, postavo študirati, kaj v sebi ima in svoje misli tudi javljati. Poglejmo toraj §. 25, kaj da govori? O duhovnikih ne govori besede ne, ampak le o „kandidatih duhovskega stanú“, kterim postava jemlje dosihdob pripoznano prednost, da so bili prosti vse vojaške službe, ter določuje, da, če „kandidat duhovskega stanú“ k vojakom se vzame, dobi odpust, da doverši bogoslovske študije, spada pa, če se posveti v duhovnika, k vojaškim duhovnom. To je vse jasno. Kako se pa zamore po istem §. 25 duhoven siliti, da se pred asentno komisijo skaže, to vedó le oni, ki so to postavo izdelali, in kteri jo tolmačije. Mi prosti katoliški kristijani vemo čisto za gotovo, da posvečen duhoven ni več „kandidat“ duhovskega stanú, temuč je že v pravem smislu mašnik, duhoven, o kterem ne §. 25 in tudi nobeden drugi §. voj. postave ne govori. Mislimo tedaj, da se je pri tej priliki od viših in naj viših oblastnij zato postava tako tolmačila in djansko porabila, ker se ni gledalo na ogromni razloček med katoliškimi in drugoverskimi kandidati duhovskega stanú. Pri drugovercih ni od Boga postavljene posvečenja, ni sv. zakramenta, torej ostanejo zares le kandidati duhovskega stanú, dokler de facto duhovske službe ne nastopijo. Vse drugač je pa to po katoliškem veroizpovedanju, valed kterega neha vsakdo „kandidat“ duhovnega stanú biti, berž ko mašnikovo posvečenje prejme.

Slaba se po tem takem kaže za naraščaj v duhov-

skem stanu. Le mladenčem, ki že z 11. letom začnó študirati in nobenega leta ne zgubé, podaje postava dobiček, da sprejeti v bogoslovje zamorejo duhovniki postati, če kot bogoslovci ostanejo pri odberi. Tisti pa, ki začnó študije pozneje, ali se v gimnaziji predolgo mudé, ako postanejo vojaki preden v bogoslovje prestopijo, se več sprejeti ne smejo. Onih pa, ki bi pri zdravem, čverstem telesu vojaščini odleteli, utegne le malo biti, in tako so zares nastopili slabi časi za kerdelo Kristusovo. — Letos jih je sprejetih v semenišče štirinajst. —

Nerad sicer, toda primoran, da si ohrani čast resnicoljubnega dopisnika, naj slednjič vaš dopisnik še omeni odreka v št. 103. „Sl. Nar.“ Dopis iz Maribora v 35. listu „Danice“ imel je v mislih le z ušesci („“) navedene besede, da se prosivec zató v bogoslovje ni sprejel, ker „nemški ne ume.“ Vzrok tako razglašen kaže navadno, brez druzega pristavka, da se dekret na vloženo prošnjo tako glasi. Dopisnik „Dan.“ vsaj je bil teh misli; zato se je podal, kakor je v dopisu brati, vprašat na „dotično mesto,“ kder se mu je naročito reklo, da o onem vzroku v pisarni nihče nič ne vé, in tudi v dekretu besedice v tem ni. To je dopisnik poročal v „Dan.“

Če tedaj „Sl. N.“ pri svojem ostane, je moral menda povzeti svoje naznanilo iz vira, ki mu je vedel kaj povedati naravnoč iz škotove sobe, od kodar „Dan.“ dopisnik poročil ne prejema. Ker tedaj dopisnik „Dan.“ zato ne more, da po svojem poprašanju morebiti resnici do slednje koreninice priti ni mogel, ni tudi zaslužil zbôdca ob koncu naznanila v „Sl. Nar.“: „dostavkov, ktere bi lahko delali, ne bomo delali, da zopet koga ne zbudemo na občutljivi strani.“ Dopisnik „Dan.“ — naj bo za vselej rečeno — ni tihotapec, ne mara podkupljen, da bi zakrival po novinah krivice, ki se kje narodnosti godé, nego jih, ako so dognane, živo in odločno obsoja, prišle one od kodar koli. — Naj bo s tem konec besedi o stvari, ki ni vredna tiskovnega črnila, ki se je zá-njo potrošilo.

Na Premu 18. okt. — Nj. veličanstva svitla cesarica Karolina Avgusta je blagovolila podeliti za tukajš-njo novo farno cerkev 500 gl. Ginjeni radosti naznanujejo svetu milijonkrat hvaležni farmani in farani to za njih preveselo novico. — Poverni milijonkrat Bog.

Iz Presarij, 18. vinot. — Danes zjutraj o 1^h 26 je strašno zagermelo, kmalo potem se sliši žalostni glas zvonjenja z Žalostne gore, ki nam oznanuje, da je nekje ogenj. Poprašujemo se, kje? Kar pride mož v farovž povedat, da na Žalostni gori zvonik gori. Ker ljudje precej na pomoč prihité, in čversti fantini v turn verh gornjih lin do ognja gredó, drugi pa se po vsem turnu tako razstavijo, da gré voda v posodah od enega do druzega, so po dolgem trudu ob devetih ogenj poga-sili, akoravno je bila burja tako huda, da smo se bali, zvonik bode prevergla. Če tudi sta strela in ogenj streho na turnu in cerkvi močno poškovala, je bilo vendar po pogašenem ognju vse neizrečeno razveseljeno, in lepo priterkovanje z zvonovi je zdaj vsi fari oznanovalo, da preljuba cerkev Matere Božje na Žalostni gori je rešena in ohranjena. Vse zdaj v cerkev hiti, in obadva (z gosp. kaplanom) med prelepim petjem dar sv. maše opraviva Bogu in Materi žalostni v zahvalo, da je cerkev oteta. Kako strašna moč je strela imela, spričuje to, da magnet na turnu, ki je bil lansko leto prezlačen, in železno štango je vse razbilo in po vsem griču raz-metalo, zid okrog cerkve po več krajih poškovalo, v mezniji junca v hlevu ubilo, in po griču proti železnici v večih krajih zemljo razrilo. Škoda je sicer pri turnu in cerkveni strehi velika, in okna v cerkvi in

mezniji so skorej vse pobite; pa vendar nikdar zadosti Boga zahvaliti ne moremo, da pri toliki nevarnosti, kakor se je bilo bati, škoda večji ni, in da ni pri tako hudi burji vse pogorelo. V farni cerkvi se pripravljamo, da bomo sv. misijon obhajali, v nedeljo (31.) popoldan pričakujemo prečast. gospodov jezuitov, in praznik vsih Svetnikov zjutraj se sv. misijon prične. Bog daj obilnega sadu!

Iz Tersta. Družba sv. Križa v prid umerlim duhovnom je 14. unega mesca imela navadno obletno opravilo za vse „žive in mertve družnike.“ Opravljaj je černo slovesno mašo družbini prednik p. n. gosp. dr. Jožef Šneider, stolni prošt. Potem je bil letni zbor v cerkveni sakristii, pri katerem je bilo 25 družnikov pričujočih iz mesta in okroga. Prihodkov je imela družba preteklo leto 610 gl., izdajkov 77 gl. Premoženja ima sedaj 429 gl. 79 kr. Lansko leto so pristopili 3 novi udje, in vsih je sedaj 170. Pri tej družbi za vsacega tovarša, ki umerje, vsi drugi mašujejo in vse mertvaške molitve (oficium) opravijo.

Iz Drinopolja na Bulgarskem, 7. oktobra. T. B. — Naša redovna družina v Drinopolju je prav zdatno narastla. 24. sept. so trije novinci sem prišli: duhovnik o. Aleksander Szymonski, br. Hieronim za gospodarstvo in br. Janez za kuhinjo. Dva Bulgara iz notranjcev sta postala naša brata, eden je v novinstvu, drugi pa še v poskušnji, toraj nas je skup 11.

Te dni je turška vlada razglasila velikanski program po časnikih. V vsakem vialetu, to je okraju, se bo gimnazija napravila za turke in kristijane, tedaj z mešana šole, in vodja jim bo turek. Lepa reč! Druge zasebne šole bodo tudi dovoljene, bodo pa pod nadzorništvom turške vlade, in vodja mora svojo sposobnost za to dokazati. V Stambulju pa se bo ustanovilo vseučilišče s štiriimi predelki (fakulteti).

Bulgari imajo vedno več upanja, da se jim napravi samostojin naroden patrijarhat. V vsakem oziru pa je treba prav pridno delati za bulgarsko katoličanstvo.

V Usundziovi, tri dni hodá od tukaj, je vsako leto velik somenj, ki terpi čez mesec časa. Obiskujejo ga tudi dunajski kupci. Predvčeranjem se je s somnja vernil vali-paša, vojakov pa še ni nazaj.

Govori se, akoravno Bulgari po politični svobodi zdihujejo, da kažejo vendar v veliko nevoljo proti Serbom, in celo proti Moskovitom, od katerih pomoči nič slišati nočejo. (Slovani, nesrečni Slovani bodo javaljne med seboj edini in prijazni, dokler jih ne bode jela ediniti in prijazniti zlata véz katoliške vere. Mali slovenski narod zadosti kaže, kolika moč je v edinosti katoliški. Vr.)

Pelincec.

Kakošni poštenjaki so kloštrobutarji. Bivši macinski časnikar Sigm. Neuburger, ki je spisal zasramovavno kjižuro „Barbara Ubryk,“ je pobegnil in se zgubil z bankierom J. Mendel-nom vred iz Monakovega. Ta dva gospoda goljufa sta Monahov oplahtala za 300.000 gl. ter jo potegnili, zraven tega pa se še tropica družih za njima ogleduje, pri katerih sta več ali manj bila dolžna ta dva „fort-šrittlerja“ 19. stoletja. Ne mara bodo opeharjene odškodovali ljubljanski in drugi mešetarji tistih Barbara-Ubrik-romanov, v katerih je toliko resnice, kolikor pri unih dveh dolgopetarjih poštenja?

Velika resnica je v naravi, da „ljubezen se mora zaslužiti,“ — nikoli se ne dá prisiliti. Naj laži-liberalci noč in dan vpijejo, zabavljajo, rohné, pišejo, rijejo, vde-lujejo in počenjajo zoper deželo in njene rojake, zoper vero in njene duhovne: svesti naj si bodo, da nikoli ne bodo ljubljani, dokler ne postanejo narodu in veri pravični, zakaj ljubezen se ne dá prisiliti, mora se zaslužiti.

Iz Ljubljane. Prečast. gosp. Šimon Vilfan, novomeški prošt, so bili vmesteni 18. okt.

V Olomovcu je osnovana katol. družba pod brambo prečast. gospoda metropolita, ktera svojo besednico slovesno prične 31. okt., in k tej slovesnosti vabi po prečast. gosp. kanoniku Belrupt-u tudi katoliško družbo na Kranjskem. Kteri koli naših družnikov more in želi, vsak je k tej slovesnosti priljudno vabljen.

Milostni gosp. Mrak, naslednik Baragov ter škof v Marketu, naš rojak, doma iz Poljan, so prišli v Ljubljano 20. tega mesca ob 2 zjutraj. Mudili se bodo nekatere tedne na Kranjskem, potem gredo v Rim na vesoljni zbor. 13. kim. so se podali iz svoje škofije na pot. Čez morje so se peljali še z dvema drugima škofoma, ki tudi gresta na zbor in s 110 zvavi za papeževo vojno, ki so naj večji del verli študentje iz Kanade, iz naj boljših rodovin. Milgsp. Mrak jih ne morejo prehvaliti, kako modro in pošteno so se po poti obnašali. Z naslednjim parobrodom je imelo že več škofov priti, zakaj iz Amerike jih pojde veliko v Rim. Kaj prav so prišle prečastitemu škofu in misijonarju tiste zbirke, ki jih je „Danica“ dobivala za-nje pred nekterimi mesci, zakaj prišli so, kakor je znati, nekoliko manj kot prazni s potovanja. Njih škofija bo menda vseč našim evropskim gg. „liberalcem“, kajti nima nikakoršnih prihodkov. Katoliške misijske družbe jih podpirajo. Serčno hvaležni so mil. gospod vsm dobrotnikom, in molili bodo za-nje na grobih ss. aposteljnov Petra in Pavla v Rimu in pa v Ameriki. Kdor jim bode za nadaljno popotovanje kaj pripomogel, bode torej gotovo lepo in dobro delo storil za-se in za katoliško reč.

Ni pa manjši tudi pomanjkanje duhovnov za njih misijon; torej želé na Slovenskem pridobiti kaj gorečih duhovnov, bogoslovcev ali tudi dijakov iz višjih šol, ki bi jih seboj vzeli. Veliko je storila že slovenska dežela za oliko Amerike; Bog ji tega ne bo pozabil ter bode dodelil, da bo oliko tudi v domači deželi toliko bolj napredovala. Bog daj oboje!

V Selu pod Sumberkom je bila 19. kim. t. leta nova cerkev blagoslovljena. (Prihod. dopis.)

Bilcove cerkvene himne se priporočujejo, da bi se na-nje ne pozabilo, res ne pozabilo! (Cena 20 kr.; zadnjič ni bilo prav povedano.)

Č. g. duhovnom ljublj. škofije. Popravek v letošnjem „Directorium-u“: Za 2. novem. v 5. versti naj se bere „Udalrici“ namesto „Nicetae, in v 6. versti „4“ namesto 3. In za 1. grud. v 1. versti beri „Udalrici“ namesto Nicetae, in v 2. versti „4“ namesto 3. —

Mnogim gospodom naj priserčniši zahvalo za taka lepo razodeto blagosercnost! —

Prostora in časa je zmanjkalo za politiške naznanila. V prihodnje bode zaupljivo bolje.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Č. g. Jak. Kalan je zavaljo zdravja prestavljen iz Škofje loke k sv. Križu pri Koštanjevici; č. g. Blaž Šoklič iz Teržiča za 1. kapl. v Škofjo loko; č. g. Fr. Špendov, novoposv., v Teržič k šolstvu.

V lavantinski škofii. Č. g. Val. Jaric je postavljen za župnika pri sv. Florijanu na Boču; namestni učitelj verozakona na gornji gimnaziji v Mariboru je imenovan č. g. Jož. Pajek, stolni kaplan. — Umerl je: Č. g. Andr. Glavnik, župnik pri sv. Janžu na Drav. polju. R. I. P.

Dobrotni darovi.

M. Rihar 1 gl. sr.